

Lerväggar bär fortfarande upp hus från 1600-talet

Gammal teknik möter nutid i Mjölnearbostaden

Intill den gamla mjölnearbostaden i Handen visade nyligen en skara entusiaster från Lerbyggeföreningen, hur det går till att bygga lerväggar. Man använde samma teknik som Mjölnearbostadens väggar är byggda med.

HANDEN. Mjölnearbostaden mitt emot Vegabaren i Handen har anor sedan drottning Kristinas 1600-tal. I början av 2000-talet hyrde Vegabarens ägare Carlo Taccola huset, som han senare köpte. Med själ och hjärta har han gått in för att bevara huset och dess historia. Inte minst konsten att bygga väggar som Mjölnearbostaden består av; lerjordsväggar.

När Carlo Taccola fick hyra den gamla mjölnearbostaden av Haninge kommun, blev han nyfiken på den numera ovanliga byggteknik som huset uppförts med. Därför kom han tidigt i kontakt

Johannes Riesterer och Ulf Henningsson visade nyfikna besökare hur man bygger lerväggar med en mycket gammal teknik.

med Lerbyggeföreningen och dess entusiaster. Medlemmarna i denna förening far land och rike runt för att lära intresserade hur man tillämpar byggtekniken med att stampa lerjord i formar, till en vägg. Om väggen uppförs korrekt kan den bära avsevärda tyngder och hållbarheten är god. Mjölne-

bostaden står ju kvar än i dag, nästan 400 år efter att den byggdes.

Väggen byggs genom att man stampar leran, varvat med halm, i formen som håller lerväggen på plats. Så snart väggen är klar tas formen bort, så att väggen får lufttorka. Just den här tekniken

En mycket ovanlig och okänd teknik upptäcktes i den nästan 400 år gamla mjölnearbostaden. Lera varvas med halm i skikt.

kallas stamp teknik, eller pisé på franska. I dag utgör denna teknik en mycket liten del av nyproduktionen av hus. Men i till exempel Australien är så mycket som 20 procent av nybyggda hus uppförda med denna teknik, som är ekonomisk och miljövänlig. Lerjord kan användas på många olika sätt i en

byggnad, till exempel den som visades vid Vegabaren som bärande konstruktion eller som putsmaterial.

När Carlo Taccola tog över den gamla mjölnearbostaden ville han att huset skulle dokumenteras historiskt och han bad därför Stockholms byggnadsantikvarier

AB att göra en antikvarisk dokumentation av byggnaden och fastigheten. Det var redan känt att Mjölnearbostaden har tillhört Söderby gård i Handen och att den har en ovanlig stomme. Metoden att lägga lera och halm i olika skikt var något okänt även för experterna. Ytterväggarna är omkring 60 centimeter tjocka. Troligtvis har det tagit flera år för den tunga leran i väggarna att torka. Det har inte gått att ta reda på vem som lät bygga huset en gång i tiden.

Lerväggsexperterna Johannes Riesterer och Ulf Henningsson visade och berättade om denna märkvärdiga teknik. Och i dag märks ett litet ökat intresse att bygga väggar i lera. Flera vandrare runt om i Sverige har låtit bygga sanitetsutrymmen med denna teknik.

SOLVEIG SIGRIDS DOTTHER THÖRNBLOM
np.redaktion@nhp.se
08-587 122 11